

Simenon és sinònim de gran literatura

L'obra de Georges Simenon ha venut 550 milions d'exemplars, compta amb més de 3.500 traduccions –en 55 llengües– i s'escampa en 191 novel·les (a banda de les gairebé 200 signades sota 27 pseudònims). Més enllà de les xifres, l'escriptor és, sobretot, un novel·lista de referència del segle XX

◆◆◆◆◆ Jordi Nopca

“**V**a deixar anar el diari, que primer va desplegar-se sobre els genolls i després vallsar lentament abans d'aterrar sobre el parquet encerat. S'hauria dit que acabava d'adormir-se si no fos perquè de tant en tant entre les parpelles se li dibuixava una fina esclatxa”. Aquest és l'inici mandrós i narcòtic –també directe i addictiu– d'*El gat* (1966), una de les grans novel·les de Georges Simenon (1903-1989), porta d'entrada escollida per Quaderns Crema i Acantilado a l'hora de tornar a divulgar, a partir del 13 d'octubre, el llegat literari d'un dels escriptors indispensables del segle XX. L'editor Jaume Vallcorba s'ha proposat editar-lo “amb el decòrum dels grans escriptors”, compaginant els anomenats *romans durs* amb les 72 novel·les protagonitzades pel cèlebre comisari Maigret, sempre amb la pipa carregada i parant atenció als detalls més mínims i reveladors. La sèrie Maigret començarà amb *Pietr, el le-tón* i continuarà al novembre amb *El gos groc*. Un mes després d'*El gat* arribarà *La casa del canal*.

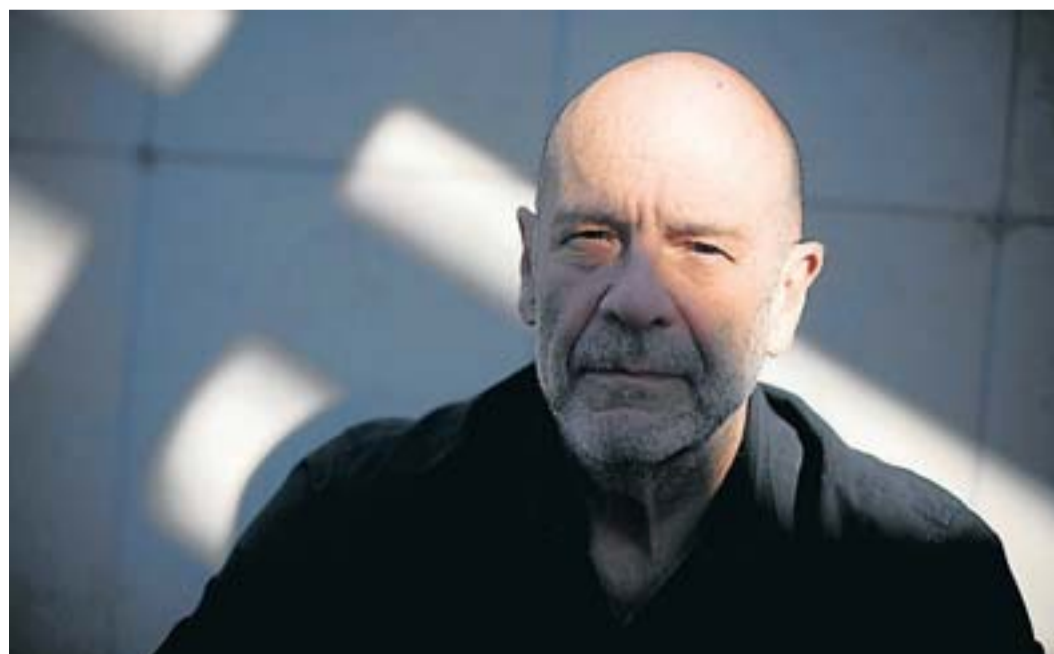
“L'estil de Simenon és únic: potser per això avui és tan popular –explica John Simenon, segon dels quatre fills de l'escriptor, que des de l'any 1995 s'encarrega de la gestió dels drets d'autor de l'obra del seu

JOHN SIMENON S'ENCARREGA, DES DEL 1995, DE LA GESTIÓ DELS DRETS DE L'OBRA DEL SEU PARE.

JORDI PIZARRO

pare-. Escriu amb una capacitat instantània de comunicació, però el fons del que diu és molt important. En temps com els nostres, en què es valora tant la rapidesa i la primera impressió, la prosa de Simenon transmet amb immediatesa, però amb una gran varietat de temes universals”. Pierre Assouline, que l'any 1992 va publicar una biografia de més de 1.000 pàgines de l'escriptor, enumerava a l'article *Quoi de neuf?* (2011) una llista no exhaustiva dels

interessos simenonians. Cita, entre d'altres, la solitud, l'angoixa, l'odi cap a un mateix, l'alcohol, l'enveja, la mentida, l'ambició, la misèria moral, la pietat, la por a l'altre, l'adulteri i la gelosia. “Coses que ho diuen tot a tothom a tot arreu”, remarca Assouline. Els 550 milions d'exemplars venuts de les seves 191 novel·les –cal afegir-hi nombroses *nouvelles* i relats– corroboren, probablement, la universalitat d'un autor que va començar escrivint sota múltiples

a

llegim

46-47

● Entrevista a David Safier, autor d'“Una família feliç” ● Marina Espasa ressenya les memòries de Salman Rushdie

48-49

● Carles Riba i Kavafis, estudiats per Eusebi Ayensa ● La gran biografia de Walter Benjamin, traduïda

AFERRAT A LA PIPA I ESCRUTANT L'HORIZZÓ AMB ULLS CURIOSOS, SIMENON VA SIGNAR GAIREBÉ 200 NOVEL·LES. ACANTILADO

Jaume Vallcorba

Editor

“El seu estil és d’una falsíssima simplicitat”

◆◆◆◆◆ J.N.

Com és que s’ha decidit a editar l’obra de Simenon justament ara? Quan vaig saber que els editors deixaven lliures els seus drets vaig interessar-m’hi de seguida. Gairebé m’hi vaig tirar de cap. La meua intenció és editar Simenon amb el decòrum dels grans autors.

Deu haver conviscut més de quatre dècades amb les seves novel·les. Als 13 anys vaig descobrir *L’home que mirava passar els trens*, que havia estat publicada a *La Cua de Palla*. Vaig llegir-la com una novel·la de gènere, en aquell moment. No va ser fins al cap d’uns anys que Martí de Riquer me’n parlaria: llavors descobriria Maigret, però també *les romans durs*.

Què el va captivar, de Simenon? L’enorme capacitat per despullar l’ésser humà i mostrar-lo, de vegades, en la crua realitat. Els personatges de Simenon viuen una vida regular, instal·lada en una primíssima capa de glaç que en algun moment es trenca. A *La casa del canal*, per exemple, l’aparició d’una cosina de ciutat de seguida fa presagiar la desgràcia.

Què me’n diu de l’estil Simenon? És d’una falsíssima simplicitat. Fa servir una llengua d’una extraordinària precisió: tot i la senzillesa lèxica i sintàctica, no és fins que s’intenta traduir que s’és conscient de la seva complexitat.

L’únic cop que Simenon va accedir a detallar l’esquema que motivava les seves novel·les, va escriure: “Crisi, passat, drama i desenllaç”. L’estructura de la tragèdia grega.

És un autor que sempre tracta qüestions substancials a l’ésser humà. Quan acabes de llegir els seus llibres, hi penses durant un temps. Hi ha autors que poden ser de gènere, però que van molt més enllà.

Com és que s’ha decidit a alternar els casos de Maigret i les novel·les singulars? Crec que no s’han de fer distincions entre uns llibres i els altres. Quan siguin novel·les de Maigret ho indicarem, això sí.

Aquest octubre sortiran dos títols en castellà i un en català, i al novembre també. Es tracta de veure com rep la gent *El gat* i *El gos groc*. El ritme en ca-

“SIMENON SEMPRE TRACTA QÜESTIONS SUBSTANCIALS A L’ÉSSER HUMÀ”

talà dependrà una mica del funcionament. Durant el 2013 sortiran sis títols més de Simenon, entre els quals hi haurà *La neu era bruta*, *L’afar Saint-Fiacre* i *Les germanes Lacroix*.

Al text de presentació de l’edició de Simenon a Quaderns Crema i Acantilado escriu que popularitat i excel·lència no són “dues qualitats irreconciliables”, en l’autor belga. El seu és un cas similar al de Stefan Zweig, Honoré de Balzac, el *Tirant lo Blanc* i *El Quixot*: de vegades el que és reduït no és l’abast de l’obra, sinó la capacitat de lectura d’alguns crítics.◆◆

pseudònims a la dècada dels 20 i en col·leccions *bon marché*, un taller creatiu que, per mitjà de l’experiment accelerat, acabaria desembocant en la creació de Maigret l’any 1930 i encetaria una prolífica trajectòria, popular i d’exigència literària.

Una figura protectora

A partir del 1932, l’univers literari de Simenon comptaria amb adaptacions cinematogràfiques, que creixerien durant la Segona Guerra Mundial gràcies a les produccions de Continental-Films, una empresa finançada amb capital alemany durant l’ocupació. Simenon, mentrestant, viuria mig retirat al petit poble francès de Nieul-sur-mer –fent créixer la seva obra novel·lística a un ritme important– i l’any 1945 marxaria als Estats Units. Fruit del segon matrimoni de l’escriptor, amb Denise Ouimet, John Simenon encara recorda la primera infantesa americana amb idealisme. Les divuit habitacions de la casa de Shadow Rock Farm serien l’oasi de benestar i luxe que precediria els problemes conjugals entre Simenon i Ouimet. “La imatge que m’ha quedat del pare és la de la figura protectora –recorda John Simenon–. Va tenir cura de nosaltres i ens va donar tot el temps que li vam demanar”. Amb tot, pare i fill es van anar distanciant fins al punt que tots dos viatjarien l’any

1964 a Barcelona per arreglar les coses: “Va ser la primera vegada que vam estar sols. El viatge em va servir per redescobrir-lo”. Un any abans, Ouimet havia marxat de la fastuosa mansió d’Épalinges on els Simenon vivien des del 1957.

“Quan vaig començar a llegir les novel·les del pare era massa jove i no estava preparat per al que em trobaria: no tenia prou experiència vital –explica John Simenon–. El que jo buscava als seus llibres quan tenia 15 anys eren els lligams exteriors entre els personatges i la nostra vida familiar. El que ara m’impressiona llegint-lo és descobrir-hi ressonàncies de la seva pròpia vida i dels seus estats d’ànim. Tenia raó quan deia que mai no es va inventar res”. John Simenon no va arribar a Maigret fins al cap d’unes quantes lectures: “No necessitava cap figura d’autoritat perquè ja tenia el pare al costat”, reconeix abans d’admetre que tot just ara es comença “a entendre la profunditat del que va escriure”. El fill de Simenon, que actualment prepara un centre d’interpretació de l’obra de l’escriptor a Liège, està molt satisfet del contracte que va signar ara fa un any amb Jaume Vallcorba: “La seva editorial té un recorregut impecable i es dedica als llibres amb un gran afecte i coneixement de causa. És l’editor ideal per a Simenon”.◆◆

